

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684

Ad Quæstionem 31. Additio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

andi ratione identitatis rationis, ne distraherentur ab obsequio, & trahantur ad alia
iudicia, nec vim facit, quod jura principatus Melitæ non sint absoluta, cum respectu
15 alii domini magnus Magister recognoscat Regem Siciliæ, & respectu superioritatis
Ecclesiasticæ, sit tantummodò Abbas superior, quia si accipiatur tanquam superior
16 Ecclesiasticus, non est novum, quod ratione istius magnæ superioritatis, etiam uti Ec-
clesiastico debeatur privilegium, ut familiæ non conveniantur ab ordinario, ut in
extemptis de Episcopo, & aliis in eadem decisione causæ adductis; si verò assuma-
tur tanquam Princeps recognoscens superiorem, sufficit, quod respectu subditorum
17 omnia possit, quæ possunt alii Principes, sicut potest Magnus Magister, prout de
Duce Mediolani, Parmæ, Ferrariæ, respectu vè responderunt *Natta consil. 667. nu.*
18. Romm. junior. cons. 5. num. 95. vol. 1. Alsat. cons. 9. tom. 1. num. 13. lib. 3.

Neque dicatur, quod tunc dignoscitur concessum privilegium ad eximendos
familiares à jurisdictione Ordinarii, quando deputantur alii Judices, ex quo tunc
per deputationem novorum Judicum censetur adempta jurisdicção Ordinarii.
19
sumpt. num. 18. lib. 2. unde cum pro familiaribus Imperatoris, sive Magistro officio-
rum, Simiscalcho sit tributa hujusmodi jurisdicção, pro Magno Magistro autem nul-
lus habeat hanc jurisdicçãoem, inde dicebatur non esse ademptam ab Ordinario fa-
cultatem componendi pacem inter familiares Magni Magistri.

Quia Marefciallo agenti pro certa jurisdicçãoem, vel ad certum genus causarum
20 decidendum, sufficit obtinere illi defectus jurisdicçãoem ex quo ad eum non pertinet
de Judice providere: sed vel jam est provisum per *L. cubicularios l. ultimam l. 2. supra*
allegatas, vel illi, penes quos omnimoda jurisdicção residet de Judice providebant.
Et ita, &c.

Ad Quæstionem 31. *Additio.*

Hospitalia quædam sunt exempta jure communi, quædam jure speciali, sive
per privilegium. Communi quidem jure ab Episcopi subjectione libera sunt
illa, quæ privata auctoritate non accedente superioris Ecclesiastici consensu
& ordinatione ædificantur. *Innocent. Hostien. & alii Dd. in cap. Ad hac de rebg. domib.*
Bald. cons. 319. lib. 5. Castrensis. cons. 351. lib. 1. Episcopus enim non fundat jus suum in lo-
cis profanis, quamvis piis, sed eorum plena dispositio penes fundatorem remanet
ut not. DD. in cap. inter dilectos de donat. mortuo tamen fundatore ad Episcopi curam
pertinet, ut pia ejusdem fundatoris voluntas executioni mandetur per text. in *Auth.*
de Eccles. in 5. si quis autem pro redemptione, atque ad eundem spectabit executores ne-
gligen-
H h

gigentes compellere, ipsisque necdum exequantibus exequi, *cap. tua nobis de iustam.* adiecit autem Concil. Trident. *cap. 9. sess. 22. de reformat.* ut idem Episcopus quotannis rationem administrationis exigat, nisi secus in fundatione cautum fuerit, quod decretum locum habere etiam in hospitalibus privatis & prophanis vocat *Barbof. ad d.c. 9. plenè Fagnan. in c. de Xenodochis, n. 10. & seq. & in c. ad huc a. n. 51. que ad n. 60. de relig. domib.*

Quæ verò jure speciali ab Episcopo exempta esse prætenduntur, necesse habent id ipsum ostendere, vel ex statuto in limine fundationis, vel legitimâ præscriptione, vel privilegio Apostolico, *glossa in clem. quia contingit ver. de jure de relig. domib.* Regula enim est pro Episcopo, cui omnia loca pia suæ Diocesis subjecta esse præsumuntur, *c. si quis Episcoporum 16. quast. 5. c. constitutus de relig. domib. & siml.* exceptis hospitalibus, & aliis piis locis militarium aliorumque religiosorum ordinum, quæ ex juris communis dispositione visitari ab Ordinario non possunt, nec rationes administrationis eidem reddere tenentur. *D. clem. 1. quia contingit, præmissa de relig. domib. Fagnan. in d.c. Ad huc num. 47. eod. tit. ubi hoc limitatum hospitalibus religionis B. Joannis Dei, de quibus idem in c. tuarum num. 25. de priv. Sed quoad hospitalia non regularia, quibus alioquin exemptio speciali jure competebar, concilium duplicem moderationem adhibuit, ut videlicet Episcopus tanquam Sedis Apostolicæ delegatus non obstante quovis privilegio, statuto aut consuetudine etiam immemorabili, visitare possit hospitalia, & quæcunque loca pia, etiam si eorum cura ad Laicos pertineat, atque eadem loca exemptionis privilegio munita sint, ut aperte disponitur *in cap. 8. sess. 22. de reformat.* ex qua quidem dispositione sacri concilii non intelligitur sublata Laicis administratio, & officialium deputatio, si quæ illis legitimâ consuetudine vel privilegio competere dignoscatur, quinimò nec jus simultaneæ visitationis, quod Laicis competere posse refert *Wemes. in const. per Concil. Trident. innovat. const. 16. n. 10. & ex eo Barbofa ad d.c. 8. sess. 1. num. 2.**

Si quæ autem hospitalia sub immediata Regum protectione existant, illa sine eorum licentia ab ordinariis visitari non possunt *d. cap. 8.* quod intellige, si simul exemptionis privilegio gaudeant, ac de hujusmodi regia protectione coram ipso Episcopo plena fides facta fuerit. *Latè Fagnan. in cap. de Xenodochis num. 15. & seq. de relig. domib.*

Quid si in limine fundationis dictum fuerit Ordinarium visitare non posse, an nihilominus ex hoc concilii decreto id ei liceat? negativè respondit *Rota dec. 33. in princ. par. 2. recens.* & hoc per argumentum à majori colligit *Fagnan. in d.c. Ad huc n. 44. de relig. domib.* non tamen ex eo solo, quod in limine fundationis jus visitandi fuerit alteri cuidam reservatum, censetur id ipsum Ordinario ademptum, sed reservatio illa intelligitur facta cumulativè cum Ordinario, ut post longam pro utraq; parte

parte disputationem determinavit Rota coram San. mem. Gregorio XV. dec. 4. & dec. 3. qua sunt in recent. dec. 30. & 33. par. 2.

Altera moderatio, quam Concilium fecit circa hospitalia exempta, habetur in c. 9. ad. sess. 22. de reform. nempe ut administratores tam Ecclesiastici quam Laici dicorum hospitalium singulis annis teneantur rationem administrationis suae reddere Ordinario, non obstantibus quibuscunque privilegiis & consuetudinibus; quod decretum ita extenditur, ut quamvis statuto, consuetudine vel privilegio rationes reddendae sint aliis personis ad id deputatis, debeat tamen una cum his adhiberi Episcopus, non solum in computibus revidendis, sed etiam in liberatione facienda. Fagnan. in d.c. Ad hac n. 40. & 41. & ab hac moderazione non excipitur nisi casus, quo in limine fundationis expressè cautum est, ne Episcopus in ratione administrationis se ingereret; unde apparet administratores locorum piorum Regiae protectionis non esse liberos ab huiusmodi redditione rationum, quamvis ipsa loca à visitatione libera sint. Barbosa ad d.c. 9. sess. 22. de reform.

DECISIO LII.

Episcopus an possit visitare hospitale fundatum cum pacto, ut visitatio spectet ad Priorem illius, & quomodo visitandi jus censeatur concessum cumulativè, non autem privativè ad Episcopum.

R.P.D. Ludovisio, postea S.D.N. Gregorio XV.

Abulen. juris visitandi.

Mercurii 28. Iunii 1600.

SUMMARIUM.

Est in d. c. impressas Ludovisio decisio. 4.

- 1. Sententia lata absque citatione est nulla.
- 2. Alius qui dederunt causam liti, non tribuunt ius considerabile.
- 3. Pro.